

Supermarket Manners or Halacha?

Q

I was in a supermarket and saw a person (woman #1) take the last packages of a certain item, put them in her shopping cart, and walk off to other shelves. Another person (woman #2) saw the empty shelf and the items in the cart, and took some of them from the cart and put them in hers. Was that just bad manners or was it actually stealing (i.e., had woman #1 already acquired them)?

5. שולחן ערוך ורמ"א חושן משפט סי' רל"ז סעי' א
המחזיר אחר דבר לקנותו או לשכרו, בין קרקע בין ממלמלים, ובא אחר וקנאו, נקרא רשע. והוא הדין לרוצה להשכיר עצמו אצל אחר. ויש אומרים שאם בא לזכות בהפקר או לקבל מתנה מאחר, ובא אחר וקדמו, אינו נקרא רשע, **כיון שאינו דבר המצוי לו במקום אחר.** (והקונה קרקע על מצר חבירו, אף על פי שאין בה משום דינא דבר מצרא יכול בעל מצר (לקדמו) לקנותה, ולא מקרי רשע, דהוי כמוציאה. וכן אם קונה דבר אחד ובא חבירו ויכול לקנותו **בזול** שאינו מוצא לקנותו כך במקום אחר, הוי כמו מציאה ויכול לקנותו כל זמן שלא זכה בו הקונה.) **ויש אומרים דלא שניא.** הגה: וסברא הראשונה נראה עיקר. ואפילו לסברא זו דוקא בעני, אבל בעשיר לא, אם לא (בדבר) שאינו מצוי דאז אפילו בעשיר מקרי רשע

6. סמ"ע שם ס"ק ב
כיון שאינו (ההפקר והמתנה) דבר המצוי. מה שאין כן כשבא לקנות דבר דיכול להשתדל לקנותו גם במקום אחר, אף שיהיה לו מירחא בזה. והחולקים סבירא להו דאף במתנה והפקר נקרא רשע, דכיון דזה כבר בא ליקחנו ולקבלו, הרי זה השני כנוטל במה שכבר זכה בו הראשון ... דמר מדמה זה לפאה שהיא הפקר ובא אחד ונפל עליה, דתנן [פאה פ"ד מ"ג] דהרשות להשני לבוא ולדחותו ממנו כל זמן שלא נטלו בידו, ומר מחלק, דשאני פאה דכל עניים מהדרים אחריה לזכות בה, מה שאין כן דבר הפקר ומתנה, דבא לפרקים, ואין יודעים שימצא שיהדרו אחריה:

ש"ך שם ס"ק ג
ויכול לקנותו בזול כו'. אבל הרמב"ן ... גבי נכסי עכו"ם הרי הוא כמדבר כתב: ואפילו לקח בפחות מכדי דמיו, הואיל ומכר הוא, אין לחלק:

1. גמרא, בבא מציעא דף מד עמ' א
משנה. הזהב קונה את הכסף, והכסף אינו קונה את הזהב.

2. שולחן ערוך חושן משפט סי' ר סעי' ח, יא
ח' חכמים הלוקח את החמורים לביתו עם התבואה שעליהם, אותה משיכה אינה כלום, אפילו אם פסק הדמים ומדד המוכר על החמורים, לא קנה. ויש מי שאומר שאפילו מדד לוקח על החמורים, לא קנה, שלא נתכוין למשיכה ולקנות במדידה זו, דלמדידה בעלמא נתכוין. ויש חולקין וסבירא להו דאם מדד לוקח קנה

יא [הנוטל כלי מבית האומן על מנת לבקרו, אם היו דמיו קצובים ונאנס בידו, חייב, שהואיל ודמיו קצובים, מעת שהגביהו, נעשה ברשותו, ואין המוכר יכול לחזור בו, והוא שגביהו כדי לקנות את כולו, ויהיה אותו חפץ הנמכר חביב על הלוקח. אבל חפץ שהמוכר קץ בו, והוא מבקש ורודף למכרו, הרי הוא ברשות המוכר עד שיפסוק הדמים ויגביהו הלוקח אחר שפסק.

3. גמרא, קידושין דף נט עמ' א
אמר ליה: עני מהפך בחררה ובא אחר ונמלה הימנו, מאי? אמר ליה: נקרא רשע.

רש"י שם
עני המהפך בחררה – מחזור אחריה לזכות בה מן ההפקר או שיתנה לו בעל הבית.

4. רא"ש, קידושין פרק ג סי' ב
עני המהפך בחררה, פירש רש"י, חררה של הפקר. וקשה לרבינו תם מהא דתנן ... גבי פאה, נפל עליה, פירש מליתו עליה, מעבירין אותה ממנו, דמשמע דאותו שנמלה לא מיקרי רשע. ונראה לרבינו תם ז"ל דבהפקר ומציאה לא מיקרי רשע, לפי שאינה מצויה בכל מקום, וכל הוריו לקדום ולזכות בה מותר, ודוקא במכר או שכירות שיכול למצוא לקנות או להשתכר במקום אחר ... ובכי האי גוונא אמרינן (ב"מ דף קח ב) גבי דינא דבר מצרא שתקנו במכר ולא במתנה